במרודד הכא נמי במרודד: היו עליו: אמר בר פדא לא שנו אלא מאחריו אבל מלפניו יש נוגע וחוזר ונוגע ורבי יוחנן אמר אין נוגע וחוזר ונוגע ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דאמר רבי יוחנן רבי ישמעאל ורבי דוסא בן הרכינס [א]אמרו דבר אחד רבי ישמעאל הא דאמרן רבי דוסא בן הרכינס דתנן [ב]כל המטמאין באהל שנחלקו והכניסן לתוך הבית ר' דוסא בן הרכינס מטהר וחכמים [ג]מטמאים לאו אמר רבי דוסא בן הרכינס התם אין מאהיל וחוזר ומאהיל הכא נמי אין נוגע וחוזר ונוגע ומדרבי דוסא בן הרכינס כרבי ישמעאל רבנן כרבי עקיבא והא ר' עקיבא טהורי קא מטהר עד כאן לא קא מטהר רבי עקיבא אלא בעור אבל בעלמא מטמא כדקתני סיפא ומודה רבי עקיבא בב' חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן שהוא טמא ומפני מה ר"ע מטהר בעור מפני שהעור מבטלן מתיב רב עוקבא בר חמא [1]בנבלתם ולא בעור שיש עליו ב' חצאי זיתים יכול אף במשא ת"ל [2]והנושא יטמא דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר הנוגע והנושא [ג]את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא ואם איתא הרי בא לכלל מגע מלפניו אמר רבא הכי קאמר את שבא לכלל מגע בכל צד בא לכלל משא לא בא לכלל מגע בכל צד לא בא לכלל משא בעא מיניה רב אויא סבא מרבה בר רב הונא קולית סתומה לרבי ישמעאל מהו שתטמא אית ליה לר' ישמעאל את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא והכא היינו טעמא משום דבא לכלל מגע מלפניו או דלמא לית ליה [ד]אמר ליה עורבא פרח א"ל רבא בריה ולאו היינו רב אויא סבא מפומבדיתא דמשבח לן מר בגויה דגברא רבה הוא א"ל [ה]אני היום [3]סמכוני באשישות ובעא מינאי מילתא דבעי טעמא אמר עולא שני חצאי זיתים [א] שתחבן בקיסם אפי' מוליך ומביא כל היום כולו טהור מ"ט כתיב [2]ונשא וקרינן נושא בעינן נושא והוא דנישא בבת אחת תנן היו עליו שני חצאי זיתים מטמאין במשא ולא במגע דברי ר' ישמעאל אמאי והא לאו נישא הוא א"ר פפא במרודד ת"ש מודה ר"ע בשני חצאי זיתים שתחבן בקיסם והסיטן שהוא טמא אמאי והא לאו נישא הוא ה"נ במרודד [א] כתנאי אחד הנוגע ואחד המסיט ר' אליעזר אומר אף הנושא אטו נושא לאו מסיט הוא אלא לאו הכי קאמר אחד הנוגע ואחד המסיט בלא נישא ואתא ר' אליעזר למימר והוא דנישא ומאי אף אימא והוא דנישא: **מתני'** קולית המת

וקולית

רש"י

במרודד. דק וקלוש וארוך ורחב דכי מצרפת ליה הוי כזית ומיהו לא טרח איניש ומצרף ליה ומיהו פלטתו חיה דלאו איהו בטליה לא בטיל: **מרודד.** לשון וירקעו [ב] (שמות לט) ורדידו: **לא שנו.** לרבי ישמעאל דאמר דאע"ג דלא בטלי לענין משא במגע לא מטמו: **אלא מאחוריו.** שלא [ג]נוגע בבשר אלא בעור מאחוריו דכיון דלא הוי כזית [ד]שלם יחד אין לו יד ולא שומר. ואע"ג דאמרן לעיל (דף קיח:) אין שומר לפחות מכפול הא כפול יש שומר הא איכא ת"ק דאחרים דפליג [ב] כדאמרינן לעיל אין זה שומר ורבי ישמעאל ס"ל כת"ק דאחרים: **יש נוגע וחוזר ונוגע.** כלומר שתי נגיעות מצטרפות: **כל המטמאים באהל.** כגון כזית מן המת ורובע עצמות ומלא תרווד רקב [ו]: **שנחלקו.** השיעור נחלק לשנים והכניס שתי החצאים לתוך הבית: **מטהר.** [ה]דאין לו אהילות מצטרפין שהבית מאהיל כאן וחוזר ומאהיל כאן. מדקאמר רבי יוחנן רבי ישמעאל ורבי דוסא אמרו דבר אחד אלמא טעמיה דרבי ישמעאל משום אין נוגע וחוזר ונוגע: ופרכינן **מדרבי דוסא כרבי ישמעאל.** מכלל דרבנן דפליגי עליה כרבי עקיבא קיימי והא ר"ע טפי מיקל: **כדקתני סיפא.** דטעמיה דר"ע דעור מבטלו הוא אבל בעלמא אפילו במגע נמי מטמא דאי לא מטמא במגע לא הוה מטמא במשא דהאמר ר"ע לקמן את שבא לכלל מגע בא לכלל משא: **ותחבן בקיסם.** נמי רחוקין זה מזה קאמר דנוגע וחוזר ונוגע הוא כדלקמן אמילתיה דעולא: **ולא בעור שיש עליו שני חצאים.** דלא קרינא ביה הנוגע בנבלתם (ויקרא יא) דאין בכל נגיעה כשיעור נבלה: **יכול אף הנושא ת"ל והנושא יטמא.** והרי זה נושא את הנבלה: **והנוגע והנושא.** קראי גבי הדדי כתיבי בההיא נבלה דכתיב בה הנוגע יטמא אההיא קאי והנושא יטמא: **לא בא לכלל מגע.** כלומר לדידך כיון דאמרת לא מטמא במגע תו לית לך לטמויי במשא: **ואם איתא.** לבר פדא מאי קמהדר ליה ר"ע לרבי ישמעאל הא מודי דבא לכלל מגע מלפניו: **בכל צד.** אף מאחוריו דהא בההוא קרא דלעיל כתיבא נמי נגיעת אחוריים כדאמרינן בריש פירקין (דף קיח.) יכול אפילו יש עליו כזית הנוגע בעור שכנגד הבשר מאחריו לא יהא טמא ת"ל יטמא: **קולית סתומה.** ואין עליה בשר ויש בתוכה מוח ותנן במתניתין[ז] קולית נבלה וקולית השרץ סתומים טהורין אף מן המשא דלא באו לכלל מגע מי פליג עליה רבי ישמעאל או לא מי אמרינן אית ליה לרבי ישמעאל כו': **והכא.** בעור של שני חצאין: **היינו טעמא.** דמטמא במשא משום דבא לכלל מגע מלפניו אבל גבי קולית לא בא לכלל מגע כלל דהא עצמות נבלה אין להם טומאה כדאמרן [לעיל עז:] **בנבלתה** [ויקרא יא] ולא בעצמות ובמוח אינו יכול ליגע דהא סתומה היא: **עורבא פרח.** ראה עורב פורח באויר כלומר השיאו לדבר אחר: **סמכוני באשישות.** כלומר צריכני חיזוק לפי שסר כחי מכח הדרשה שדרשתי היום ברבים דשבת הרגל היתה: **מוליך ומביא.** שנשאן כל היום: **כתיב נשא.** והנשא את נבלתה חסר הוא בלא וי"ו וסתם קריאתו כיון דלא כתב וי"ו נקרא נישא ואנן קרינן נושא: **והוא דנישא.** שיהא כזית מחובר הניטל כולו כאחד בלא בית יד אחר: **דברי רבי ישמעאל.** אלמא כיון דאין עור מבטלו מטמא במשא ואף על גב דלאו מחובר הוא ביחד: **במרודד.** שיש כאן חצי זית ורחוק ממנו חצי זית ורצועת בשר מרודד מזה לזה ומחברתו: **אחד הנוגע.** בשני חצאי זיתים: **ואחד המסיטן.** טמא בלא נישא אף על פי שאין מחוברין יחד: **והוא דנישא.** וקאי בין אמגע בין אמשא דאין מטמאין אפילו במשא אא"כ מחוברין: **מתני' קולית המת.** טמא דהא עצם כשעורה במת מטמא במגע ובמשא [אהלות פ"ב מ"ג] **כדכתיב** [במדבר יט] או בעצם אדם:

וקולית

תוספות

אבל מלפניו יש נוגע וחוזר ונוגע. וסבר כת"ק דאחרים דריש פירקין (דף קיט.) דאין שומר לפחות מכזית: **אין מאהיל וחוזר ומאהיל.** וא"ת מ"ש אהל ממשא וי"ל דמשא מרבינן בסמוך מיטמא דקתני יכול אף במשא כן ת"ל והנושא יטמא ואע"ג דבמגע נמי כתיב יטמא יתירא דאמרינן בריש פירקין (דף קיח:) מילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא ולא מוקמינן לנוגע וחוזר ונוגע [ח]ונראה דגבי משא דרשינן מדהוה ליה למכתב והנוגע בנבלתה יטמא עד הערב והנושא יטמא דסיפא למה לי אלא לאוסופי טומאה בנושא שאין בנוגע: **רבי עקיבא אומר הנוגע והנושא כו'.** לר"ע גופיה לא צריך קרא דאיהו ס"ל דעור מבטלם אלא לדברי רבי ישמעאל קאמר לדידך דלית לך עור מבטלו תיפוק ליה מיהא דכיון דאין בא לכלל מגע כו': **והכא היינו טעמא משום דבא לכלל מגע לפניו.** רב אויא סבר כבר פדא דאית ליה נוגע וחוזר ונוגע: **אמר רב פפא במרודד.** וא"ת ואי חשיב מרודד לצרופינהו לשני חצאי זיתים כגון שאינו מרודד יותר מדאי במגע נמי ליטמא ואי לא חשיב במשא נמי לא ליטמא דלאו נישא הוא וכ"ת דאתא (א) [ו] כר"א [ט]דאמר לא שנו אלא מלאחריו כו' וקסבר כיון דלא מצטרף אלא ע"י מרודד לא חשיב למהוי שומר ומ"מ נישא הוא מ"מ תקשה דהא רישא דעור שיש עליו כזית בשר אוקימנא במרודד וקאמר הנוגע בשערה שכנגדו טמא אלמא דאיכא שומר אפילו למרודד ודוחק לומר דהאי מרודד דהכא גרע מאותו שלמעלה ונראה דקסבר אוחז בקטן ואין גדול עולה עמו אין כמוהו וה"נ איירי באוחז בקטן ואין גדול עולה עמו לכך אין מטמא במגע אבל במשא מטמא דנישא הוא: **אימא והוא דנישא.** תימה אמאי מגיה הברייתא אימא איפכא דרבנן סברי אחד הנוגע ואחד המסיט והוא דנישא אבל לא נישא לא ואתא ר' אליעזר למימר אף הנושא אע"פ שאין נישא ויתיישב שפיר לשון אף ונראה דסבר [ז] הש"ס דמסיט בכל ענין אפילו אין נישא לכך דחק לפרש כן:

נוגע

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"ד מהל' טומאת מת הל' ח:

שיטה מקובצת

א] אמר עולא שני חצאי זיתים. נ"ב עי' תוס' בכורות דף כג ע"א: ב] וירקעו ומתרגמינן ורדידו: ג] אלא מאחוריו שלא נגע: ד] דכיון דלא הוי כזית כנוס יחד אין לו יד: ה] מטהר דאין שני אהלות מצטרפין: ו] כר' אלעזר בן פדת דאמר לא שנו: ז] ונראה דסבר תלמודא דמסיט מטמא בכל ענין:

מסורת הש"ס

א) [עי' היטב תוס' ב"ק סט: ד"ה ה"א לנוטעים], ב) אהלות פ"ג מ"א עדיות פ"ג מ"א, ג) [לקמן קכה.], ד) [ביצה כא.], ה) [פי' אותו היום סמכוהו בישיבה והושיבוהו בראש ערוך ערך סמך א'], ו) [אהלות פ"ב מ"א], ז) [לקמן קכה:], ח) צ"ל נראה מהר"ס, ט) עי' רש"ל ור"מ,

תורה אור השלם

1. וּלְאֵלֶּה תִּטַּמָּאוּ כָּל הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא כד
2. וְהָאֹכֵל מִנִּבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבְלָתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב: ויקרא יא מ
3. סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי בַּתַּפּוּחִים כִּי חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי: שיר השירים ב ה

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אמר וכו' וכי תימא דאתא כבר פדא דאמר לא שנו:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' כתנאי אחד הנוגע ואחד המסיט. נ"ב עי' זבים פ"ה משנה ג ובר"ש ותוי"ט שם: ב] רש"י ד"ה אלא מאחוריו וכו' כדאמרינן לעיל אין זה שומר. נ"ב רש"א מוחק מן כדאמרינן עד שומר ועי' מהרמ"ל ומהרש"ל:

מוסף רש"י

עורבא פרח. עורב הפורח למעלה, השיאו לדבר אחר (ביצה כא.).

מסורת הש"ס

תורה אור השלם

1. וְכָל הוֹלֵךְ עַל כָּפָיו בְּכָל הַחַיָּה הַהֹלֶכֶת עַל אַרְבַּע טְמֵאִים הֵם לָכֶם כָּל הַנֹּגֵעַ בְּנִבְלָתָם יִטְמָא עַד הָעָרֶב: וְהַנֹּשֵׂא אֶת נִבְלָתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְטָמֵא עַד הָעָרֶב טְמֵאִים הֵמָּה לָכֶם:

ויקרא יא כו, כח

גליון הש"ס

נמ' וקולית השדרין. לפי גרסת הרי"ף אין צורך בטעמא דוקא להא צריך בטעמא בכעדשה אלא לעיקר פירכא מנבלה וצריך לנקוט בשגיונות ליפות הוא. רמב"ן במידושי ב"ב דף ע"ו ד"ה אין לומרים:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מגיע וכו' לפי שטמא משום אבר: (ב) ד"ה טעמא וכו' בבעלי חיים: (ג) תוס' ד"ה נוגע וכו' לפי שיצטרך ליה למתני:

מוסף רש"י

ששימשו נותר. שנותר כהן מוט מון לומנו ושימשוהו הטמאות הללו, שמטמאין את הידים, כשהוא עצמו שנגזו מכמיס שיטמא את הידים (פסחים פג.). **בסיס.** כדמתרגמינן כגו (שמות ל) בסיסיו (שם).

עין משפט נר מצוה

נז א מיי' פ"ח מהלכות מאכלות אסורות הל' ד:

נח ב מיי' פ"ל שם הל' ד:

נט ג ד מיי' פ"ב מהל' טומאת מת הל' ה ופ"ג מהל' מאכלות אסורות הל' יא ופ"ד הלכה ט:

ם ה ו ז מיי' פ"ד מהל' טומאת מת הל' יד:

שיטה מקובצת

ע) מוקדשין קמ"ל שימוש: **פ)** חלול ותנן בגדה פ' יוצא דופן [דף מג] **צ)** האברים אין להם שיעור אפי' פחות מכזית מן המת ופחות מכזית נבלה ופחות מכעדשה: **ק)** איכא שמוש נותר וגבי שרץ ונבלה איכא שיעור: **ר)** ליכא כזית וכי אכתי לא שמעינן **ש)** מילי מילי כל דבר ודבר ששנה במשנתינו אשמעינן טעמא בכל חד מה: **ת)** בין ליח ביה הוה מטמא: **א)** דמשום דשמשה כזית נותר מטמאה: **ב)** לא מטמא משום אבר ובמוקדשין: **ג)** ונעקר בתוך החלל דההוא לא מעלה: **ד)** דקתני קולית המת וקתני:

ע) נממת הוא משנה בתלמוד (פ"ש מ"ו) אבל מייתי לה גם בגיד שם ובמעילה (לף י"ז).

א וקולית המוקדשין הנוגע בהן בין סתומים בין נקובים טמא קולית נבלה וקולית השדרן הנוגע בהם סתומים טהורים נקובים כל שהוא מטמא במגע מנין שאף במשא ת"ל [1]הנוגע והנושא [2]את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא: **גמ'** נוגע אין אבל מאהיל לא היכי דמי אי דאיכא כזית בשר באהל נמי ליטמא כזית בשר ואי דאיכא [3]כזית מוח מבפנים [4]טומאה בוקעת ועולה באהל נמי ליטמא דליכא כזית מוח בפנים ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ אבר מעליא היא באהל נמי ליטמא אמר רב יהודה בריה דרבי חייא זאת אומרת מוח בפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ במאי אוקימתא דליכא כזית אי הכי במוקדשים אמאי מטמא ותו קולית נבלה [5]וקולית השדרן כי ניקבו אמאי מטמאו הא לא קשיא רישא דליכא כזית סיפא דאיכא כזית ומאי קמ"ל מילי מילי קא משמע לן רישא קמ"ל דמוח מבפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ [6]מוקדשין מאי קמ"ל שימוש נותר מילתא היא דאמר [7]מרי בר אבוה אמר רבי יצחק [8]עצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה בסים לדבר האסור נבלה אע"ג דאיכא כזית ניקבה אין לא ניקבה לא אבוי אמר לעולם מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ והכא במאי עסקינן בששפה וכדרבי אלעזר דא"ר אלעזר קולית ששפה לארכה טמאה לרחבה טהורה וסימנך דיקלא ורבי יוחנן אמר לעולם דאיכא כזית [9]ומוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ ומאי נוגע דקתני מאהיל ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ קולית נבלה וקולית השדרן לא נקבו אמאי טהורים אמר רבי בנימין בר גידל אמר ר' יוחנן [10]הכא במאי עסקינן כגון דאיכא כזית מוח המתקשקש גבי מת טומאה בוקעת ועולה נבלה כיון דמתקשקש הוא ניקבה אין לא ניקבה לא א"ר אבין ואיתימא ר' יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא [11]הנוגע בכחצי זית ומאהיל על חצי זית או חצי זית מאהיל עליו טמא אי אמרת בשלמא חד שמא הוא משו"ה מצטרף אלא אי אמרת תרי שמי נינהו מי מצטרף [12]והתנן [13]זה הכלל כל שהוא משם אחד מצטרף וטמא משני שמות טהור אלא מאי חד שמא הוא אימא סיפא [14]אבל הנוגע

נוגע אין מאהיל לא. ול"ת מנא ליה למידק מהיל לא מי משום דלא קתני לה הא לא קתני נמי משום מגע דעצם כשעורה מטמא במשא וי"ל דמשא לא מצטריך (ג) למתני מגע מהל הוה ליה למתני כיון דתין עצם מטמא בהאי מגע דלא מתני ליה במוקדשין מ"מ הוה ליה למתני בהפי נפשיה אמת מגע"ג דלא הוי לומיד דנוגע דנוגע בכל מקום טמא מגע מאהיל לא מטמא מגע דלא מתני ליה למתני כיון דתין עצם מטמא בהאי מגע דלא מתני ליה במוקדשין

וקולית המוקדשין. בפסחים פסחים (דף קכ:) תנן הפגול והנותר מטמאין את הידים דברי הכל משום חמדי כהונה ועצלי כהונה כדמפרש התם וגזרו אף בעצמות שנשחטו נותר: נבלה אין עצמותיה מטמאים לכתיב (ויקרא יא) בנבלתה ולא בעצמות[ע] וכן תרגם אונקלוס טהורים אף מלטמא במשא וכ"ש מגע דאי אפשר לו ליגע ומע"ג דשמור מכניס ומוציא טומאה ס"מ בדבר שאפשר ליגע בטומאה עצמה ואפילו לא נגע בה אלא בשמור טמא מאי היכא דאי אפשר ליגע בטומאה עצמה אין שמור מטמא: **נקובים כל שהוא.** אפילו כחוט השערה שאפשר להכניס בו חוט השערה של רשפון או זקנו והרי הוא מטמא בגד כדלקמן [קכי:]: **גמ' ואי דאיכא כזית מוח מבפנים טומאה נוקעת ועולה.** קושיא היא ממאי אין מטמא בהאל הרי אין לה חלל טפח וקיימא לן בנדרות (דף יט:) כל חלל שאין בו טפח אינו חוצץ בפני המת: **ואי.** קסבר מוח שבפנים מעלה ארוכה לבשר מבחוץ ע"ג דליכא מוח הואיל וממוקב לחי קוף המוח לבא שהרי פעמים שהמוח כולו כלה וחוזר וע"י המוח גדל הבשר מלמעלה ע"כ בלא בשר ובלא מוח חשיב אבר כל עצם חלול ותנן[ב] (תוספות פ"ל מ"ו) האברים אין להן שיעור לפילו פחות מכזית מן המת ופחות מכעדשה מן הבשר: **קסבר אין מוח שבפנים מעלה ארוכה.** לבשר מבחוץ והכא הואיל וליכא בשר אין קופו להעלות ארוכה בחי ולא אבר מיקרי: **ל"ק כמוקדשין ממאי טמאים.** הרי לא שימשו נותר לתין נותר בפחות מכזית: **כי נקבו ממאי טמאין.** הא אמרת לתין שומרין מלטרפין לטומאה חמורה: **ריש"ג.** דקולית המת: **דליכא כויס.** לפיכך אין מטמא בהאל: **סיפא.** מוקדשים ושרץ ונבלה: **דליכא כויס.** לפיכך גבי מוקדשין ליכא [ג]שיעור נותר וגבי נבלה ושרץ ליכא שיעור לטמא: **ומאי קמ"ל.** כיון דריש ליכא כזית [ד]אכתי לא שמעינן דעצם כשעורה מטמא במגע ולא באהל וכזית מן הנבלה מטמא: **מילי מילי.** כל דבר [ה]שנה במשנתינו שמעינן טעמא בכל חד מהן: **ונעקר בתוך החלל דההוא לא מעלה.** דקתני קולית המת וקתני קולית השדרן הנוגע בהן בין סתומים בין נקובים טמא קולית נבלה וקולית השדרן הנוגע בהם סתומים טהורים נקובים כל שהוא מטמא במגע מנין שאף במשא ת"ל [1]הנוגע והנושא [2]את שבא לכלל מגע בא לכלל משא לא בא לכלל מגע לא בא לכלל משא: **גמ'** נוגע אין אבל מאהיל לא היכי דמי אי דאיכא כזית בשר באהל נמי ליטמא כזית בשר ואי דאיכא [3]כזית מוח מבפנים [4]טומאה בוקעת ועולה באהל נמי ליטמא דליכא כזית מוח בפנים ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ אבר מעליא היא באהל נמי ליטמא אמר רב יהודה בריה דרבי חייא זאת אומרת מוח בפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ במאי אוקימתא דליכא כזית אי הכי במוקדשים אמאי מטמא ותו קולית נבלה [5]וקולית השדרן כי ניקבו אמאי מטמאו הא לא קשיא רישא דליכא כזית סיפא דאיכא כזית ומאי קמ"ל מילי מילי קא משמע לן רישא קמ"ל דמוח מבפנים אינו מעלה ארוכה מבחוץ [6]מוקדשין מאי קמ"ל שימוש נותר מילתא היא דאמר [7]מרי בר אבוה אמר רבי יצחק [8]עצמות קדשים ששימשו נותר מטמאין את הידים הואיל ונעשה בסים לדבר האסור נבלה אע"ג דאיכא כזית ניקבה אין לא ניקבה לא אבוי אמר לעולם מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ והכא במאי עסקינן בששפה וכדרבי אלעזר דא"ר אלעזר קולית ששפה לארכה טמאה לרחבה טהורה וסימנך דיקלא ורבי יוחנן אמר לעולם דאיכא כזית [9]ומוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ ומאי נוגע דקתני מאהיל ואי מוח מבפנים מעלה ארוכה מבחוץ קולית נבלה וקולית השדרן לא נקבו אמאי טהורים אמר רבי בנימין בר גידל אמר ר' יוחנן [10]הכא במאי עסקינן כגון דאיכא כזית מוח המתקשקש גבי מת טומאה בוקעת ועולה נבלה כיון דמתקשקש הוא ניקבה אין לא ניקבה לא א"ר אבין ואיתימא ר' יוסי בר אבין אף אנן נמי תנינא [11]הנוגע בכחצי זית ומאהיל על חצי זית או חצי זית מאהיל עליו טמא אי אמרת בשלמא חד שמא הוא משו"ה מצטרף אלא אי אמרת תרי שמי נינהו מי מצטרף [12]והתנן [13]זה הכלל כל שהוא משם אחד מצטרף וטמא משני שמות טהור אלא מאי חד שמא הוא אימא סיפא [14]אבל הנוגע

נוגע אין מאהיל לא. ול"ת מנא ליה למידק מהיל לא מי משום דלא קתני לה הא לא קתני נמי משום מגע דעצם כשעורה מטמא במשא וי"ל דמשא לא מצטריך (ג) למתני מגע מהל הוה ליה למתני כיון דתין עצם מטמא בהאי מגע דלא מתני ליה במוקדשין מ"מ הוה ליה למתני בהפי נפשיה אמת מגע"ג דלא הוי לומיד דנוגע דנוגע בכל מקום טמא מגע מאהיל לא מטמא מגע דלא מתני ליה למתני כיון דתין עצם מטמא בהאי מגע דלא מתני ליה במוקדשין

הכא במאי עסקינן בששיפה. לפ שהיה מרוכה והלכך כיון דליכא כזית מוח לפ מטמא בהאל דליכא שיעור ולפ הוי נמי אבר ומשמעינן דשיפה מטמא בהאל:

ומאי נוגע דקתני מאהיל. וקמ"ל דנוגע הייט מאהיל ומטרפין וא"ת ליתני כזית מן המת הנוגע בו טמא ותנא דנוגע הייט מאהיל וי"ל דלפ הוה שמעינן ליה מהכא דלפ מקום דקיט ליה בעלמא דכזית מן המת מטמא בהאל משום דקתני קולית המת וקתני נוגע מוכיח דנוגע הייט מאהיל דאי אפשר ליגע בטומאה ממש בתוך הקולית אלא ע"י אהל:

הכא במאי עסקינן בבזית מוח המתקשקש. הא לפ קאמר כשנשיפה כדאמר לעיל אפשר דסבירא ליה דשיפה מעלה ארוכה מבחוץ: אמר

הנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית טהור ואי חד שמא הוא אמאי טהור אלא קשיא רישא אמר רבי זירא בטומאה רצוצה בין ב' מגדלים עסקינן ואין ביניהן פותח טפח דכולה נגיעה היא ומאן תנא דקרי לאהל נוגע ר' יוסי היא [א]דתניא ר' יוסי אומר [א]מלא תרווד רקב מטמא במגע ובמשא ובאהל בשלמא במשא ובאהל הא קא טעין ליה לכוליה והא קא מאהיל אכוליה אלא נוגע הא לא נגע בכוליה אלא לאו ש"מ מאי נוגע מאהיל והא קתני נוגע והא קתני מאהיל אמר אביי למטה מטפח אהל נגיעה למעלה מטפח אהל גרידא רבא אמר אפילו למעלה מטפח נמי אהל נגיעה הוא והיכי דמי אהל גרידא בהמשכה אמר רבא מנא אמינא לה [ב]דתנן [ג]ר' יוסי אומר חבילי מטה וסריגי חלונות חוצצין בין הבית לעלייה שלא להכנים טומאה לצד שני פרסן על פני המת באויר הנוגע כנגד הנקב טמא שלא כנגד הנקב טהור ה"ד אילימא למטה מטפח שלא כנגד הנקב אמאי טהור מת בכסותו הוא ומת בכסותו מטמא אלא לאו למעלה מטפח וקא קרי ליה נוגע אמר אביי לעולם למטה מטפח ודקאמרת מת בכסותו הוא מת בכסותו מבטל ליה האי לא מבטל ליה ותהוי [ד]כטומאה טמונה בוקעת ועולה [ה]קסבר רבי יוסי טומאה טמונה אינה בוקעת ומנא תימרא [ו]דתנן [ב]תיבת המגדל שיש בה פותח טפח ואין ביציאתה פותח טפח טומאה בתוכה הבית טמא טומאה בבית מה שבתוכה טהור מפני שדרך טומאה לצאת ואין דרך טומאה ליכנס ורבי יוסי מטהר מפני שיכול הוא להוציאה לחצאין או לשורפה במקומה וקתני סיפא העמידה בפתח ופתחה לחוץ טומאה בתוכה הבית טהור טומאה בבית מה שבתוכה טהור ותני

[ו]**הנוגע בחצי זית ומאהיל על חצי זית.** בבת אחת ידו[א] נוגעת כאן והשניה מאהלת כאן: **או חצי זית מאהיל עליו.** כגון שנתון בקיסם ותחוב בכותל וזה עומד תחתיו א][ו] ודבר אחר מאהיל עליו ועל כחצי זית כגון חצי זית מוטל ע"ג קרקע והוא עומד אצלו ודף אחד מאהיל על שניהם: **אמאי טהור.** הלא זה אהל גמור ועיקר אהל האמור בתורה זה הוא כל הבא אל האהל (במדבר יט) שהבית מאהיל עליו ועל מת כאחד: **רצוצה.** כל דבר שאין לו מקום ריוח קרי רצוץ ופחות מטפח לאו חלל הוא ונקרא מה שבתוכו רצוץ: **מגדלים.** של עץ: **דכולה נגיעה היא.** אפילו הוא מאהיל למעלה מן הבשר הרבה כגון שהיו המגדלים גבוהים והטומאה למטה והוא מאהיל סמוך לראשיהן קרי נגיעה דכיון דהלמ"מ היא דטומאה רצוצה בוקעת הוי כמאן דמלי טומאה כל חלל שבין שני המגדלים ומהא לא תסייעיה לרבי יוחנן: **ומאן תנא.** דמתניתין לרבי יוחנן דאוקי דהנוגע [ב]היינו מאהיל: **תרווד.** כף: **רקב.** עפר הנמצא בארון של מת שהוא רקבוביתו של מת. ושיעור מלא תרווד הלמ"מ: **הא לא נגע בכוליה.** דהא כל העפר אינו מחובר יחד והנוגע בצד זה לא נגע בצד זה וכל חד וחד עפרא באפי נפשיה הוא: **אמר אביי.** המאהיל למטה מטפח שאין טפח בין ידו לטומאה קרי לה אהל נגיעה. ולאביי לא מיתוקמא מתניתין כרבי יוחנן דלא מיקרי מאהיל נוגע אלא למטה מטפח דהוי כנגיעה ואכתי הדר דוקיין קמא לדוכתיה נוגע אין אבל מאהיל אהל גרידא למעלה מטפח לא ואי דאיכא כזית באהל נמי ליטמא. ואביי לא מהדר לאוקמא לדרבי יוחנן דהא אביי אוקמה למתניתין בשאין בה כזית ובשפיפה והכא קא מהדר לתרוצי מילתיה דרבי יוסי דקתני גבי רקב מגע ואהל וקשיא לן הא לא נגע בכוליה ומוקי ליה אביי באהל נגיעה: **רבא אמר אפי' למעלה מטפח אהל נגיעה.** מיקרי ושפיר מיתוקמא מתני' כר' יוחנן ורבי יוסי היא: **בהמשכה.** דבר אחר מאהיל עליו ועל הטומאה דהוא אינו מאהיל על הטומאה ולא הטומאה מאהלת עליו אלא דבר אחר ממשיך את הטומאה עליו: **מנא אמינא לה.** דאפילו למעלה מטפח קרי ליה רבי יוסי אהל נגיעה: **חבלי מטה.** המסורגים [ג]שמסרגים מטות כמין קליעה. וכן סריגי חלונות שנותנים עלים דקים או עסי ברזל בחלונות בסירוג בקליעה שלא יכנס אדם בהן: **חוצלין בין בית לעליה.** אם [ד][ח]שטחו מקורה לחברתה נעשו תקרה ובטלו ואין מקבלין טומאה וחוצצין בפני הטומאה שלא תכנס טומאה לצד שני שעליה כלומר לעליה ואע"פ שנקובים הרי אין בנקבים פותח טפח וכל נקב העשוי לאויר שיעורו כמלא אגרוף וכל נקב שבין בית לבית או בין בית לעליה שיעורו בפותח טפח ואף הנוגע כנגד הנקב טהור: [ה]**היו פורסים על המת באויר.** שנטלו מן המטה כמו שהן מסורגות ופורסן על המת באויר: **הנוגע כנגד הנקב טמא.** דעכשיו לא נעשו תקרה להיות הכל כסתום לפיכך הנוגע כנגד הנקב טמא שהרי מאהיל על המת. שלא כנגד הנקב טהור דחבלים בלא מטה אינן מקבלין טומאה הילכך חוצצין: **אילימא.** שפוטחן על המת למטה מטפח שאין מהן ולמת טפח: **לא מבטל ליה.** להיות כסותו של מת: **ותהוי כטומאה טמונה.** אי למטה מטפח עסקינן נהי נמי דלא מבטל ליה תיהוי מיהא טומאה טמונה שאין לה חלל טפח דקי"ל (אהלות פי"ד מ"ו) בוקעת ועולה עד לרקיע אא"כ תמצא חציצה למעלה מטפח: **תיבת מגדל.** של עץ משטיי"ר ועושין [ו]אותו תיבות תיבות קטנות להצניע בהן [ז]כלים ומשקין: **שיש בה.** בחלל פותח טפח. ה"ג לה במשנה דאהלות שיש בה פותח טפח דלא הויא טומאה טמונה: **ואין ביציאתה.** בחור פתח אין בו טפח: **טומאה בתוכה הבית טמא.** ואע"פ שפתחה קטן כדמפרש טעמא מפני שדרך טומאה לצאת על כרחך סופה לצאת דרך פתח זה לפיכך מטמאה מיד דרך יציאתה ומדרבנן: **מה שבתוכה טהור.** הואיל ואין ביציאתה פותח טפח והרי אין סופו להכניס לה מת: **רבי יוסי מטהר.** כדמפרש דשמא אין סופה לצאת דרך פתח זה שיהא בה שיעור טומאה שיכול להוציאה לחצאין או לשורפה במקומה: **וקתני סיפא העמידה בפתח.** וכולה בבית אלא שפתחה לחוץ: **טומאה בתוכה הבית טהור.** דמשום מאי איכא לטמויי הא טומאת אהל ליכא דיש בה פותח טפח ולא טמונה היא ומשום יציאה נמי לא מטמיא דהא אין יציאתה לפנים:

ה"ג

אמר ר' זירא רישא בטומאה רצוצה בין ב' מגדלים עסקינן. הוה מצי למימר בטומאה למטה מטפח עסקינן כדאמרינן בסמוך אלא משמעות אהל משמע ליה למעלה מטפח אי נמי לית ליה סברא דלקמן וא"ת אי בטומאה רצוצה דווקא עסקינן אמאי נקט בסיפא המשכה ע"י דבר אחר טהור ה"ל למינקט אבל אם אינה רצוצה טהור וי"ל דאתא לאשמועינן דאפילו בין שני מגדלים דומיא דרישא לא הוי טומאה רצוצה בהמשכה ע"י דבר אחר דתרתי בעינן בין ב' מגדלים וגם שהוא עצמו מאהיל על הטומאה או הטומאה עליו: **ומאן** תנא דקרי לאהל נוגע רבי יוסי היא. פי' בקונט' דלא מייתי ראיה אלא אליבא דרבא וכן עיקר דהא לאביי מאי משני דע"כ צריך לאוקומי מתניתין בכל ענין דאם לא כן מאי דחה רבי זירא לעיל בטומאה בין שני מגדלים נוקי נמי מתניתין בכה"ג אלא ע"כ צריך לפרש בכל ענין דלא תקשה אכתי נוגע אין מאהיל בלא טומאה רצוצה לא הילכך אליבא דאביי לא מיתוקמא כיון דאיכא אהל למעלה מטפח דלא הוי נגיעה אבל רבא דלא מפיק אלא אהל דהמשכה ליכא למיפרך מידי דמתני' לא איירי בהמשכה מדקתני הנוגע משמע אהל דומיא דנוגע דאיהו גופיה ולא ע"י דבר אחר ואביי ורבא לית להו דרבי זירא דשני לעיל בטומאה בין שני מגדלים דאי אית להו מנא [ח] לן לפרש כדמפרש דלמא בטומאה רצוצה בין שני מגדלים עסקינן אלא ודאי לית להו וא"ת וכיון דלית להו דרבי זירא והשתא דלעיל מתוקמא לאביי כדאית ליה ולרבא כדאית ליה ואתיא טפי שפיר לרבא דמתוקמא בפשיטות דרישא מצטרפין דכאילו נגיעה היא כיון שאין בהמשכה ובסיפא דאין מצטרפין כיון דע"י המשכה היא וא"כ אמאי איצטריך להביא מהכא מההיא דלעיל יכול להביא ראיה דקרי לאהל מגע לפי סברת רבא וי"ל דניחא ליה טפי לאתויי מהכא שנזכר בה שם חכם: **שלא** כנגד הנקב טהור. וא"ת כיון דלא מבטל להו כדפי' בקונטרס יהא טמא אפילו שלא כנגד הנקב כדאמרינן פרק לא יחפור (ב"ב דף יט:) דכל מידי דלא מבטל ליה אין חוצץ בפני הטומאה ומיהו שם פירש דכל דבר שסותם כל החלון א"צ בטול ושם (כ. ד"ה היא) מפורש: **קסבר** רבי יוסי טומאה אינה בוקעת ועולה. וא"ת היכי מוקמינן לעיל מתניתין כוותיה והא מתניתין סבר דבוקעת ועולה דקתני בקולית סתומה הנוגע בה טמא ואוקמינן דמאי נוגע מאהיל וי"ל אע"ג דסבר רבי יוסי טומאה טמונה אינה בוקעת מודה בקולית סתומה שמטמאה באהל כמו במת בכסותו דמודה רבי יוסי דמטמאה: **טומאה** בבית מה שבתוכה טהור. שהמגדל חוצץ בין הטומאה ובין מה שבתוכו דאינו מקבל טומאה דעשוי לנחת הוא: **יכול** הוא להוציאה ולשורפה במקומה. נראה דמודה רבי יוסי בהא דאמרינן בביצה (דף י.) המת בבית ולו פתחים הרבה כולן טמאים מפני שסוף טומאה לצאת דרך שם דהתם במת שלם דאין דרך לשורפו ולנתחו פחות מכזית:

אם

עין משפט נר מצוה

סא א מיי' פ"ב מהל' טומאת מת הל' יא:

סב ב מיי' פי"ח שם הלכה ד:

שיטה מקובצת

א] בבת אחת ידו אחת נוגעת כאן: ב] דהנוגע היינו נמי מאהיל: ג] המסורגין כעין שמסרגין המטות: ד] אם שטחן מקורה לחברתה נעשו תקרה ובטלן: ה] היו פרוסים על המת באויר שנטלן וכו' ופרסן על המת: ו] ועושין אותה תיבות תיבות: ז] להצניע בהן אוכלים ומשקים: ח] דאי אית להו מנא להו לפרש:

מסורת הש"ס

א) (נזיר מט: אהלות פ"ב) [תוספתא ריש פ"ד דאהלות], ב) [צ"ל דתניא], ג) [תוספתא דאהלות פ"ט ה"ה ע"ש], ד) [כריתות כא:], ה) אהלות פ"ד משנה ב, ו) מכאן שייך עוד לע"א, ז) ע"כ שייך לשם, ח) שטחו בין קורה לחברתה מהרש"ל,

גליון הש"ס

גמ' קסבר ר' יוסי טומאה טמונה. עי' עירובין דף עט ע"א תוס' ד"ה הרי הוא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] רש"י ד"ה או חצי זית וכו' וזה עומד תחתיו כאן הס"ד ואח"כ מה"ד ודבר אחר:

לעזי רש"י

מישטיי"ר. ארון כלים.

ותני עלה רבי יוסי מטהר אהייא אילימא אסיפא ת"ק נמי טהורי קא מטהר אלא דקאמר ת"ק טומאה בתוכה הבית טמא אי משום דדרך טומאה לצאת ואי משום דטומאה טמונה בוקעת וקא"ל רבי יוסי דקאמרת דרך טומאה לצאת יכול הוא להוציאה לחצאין או לשורפה במקומה ודקאמרת טומאה טמונה בוקעת טומאה טמונה אינה בוקעת ורמי דר' יוסי אדר' יוסי דתנן א)הכלב שאכל בשר מת ומת הכלב ומוטל על האסקופה ר"מ אומר אם יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה ואם לאו אינו מביא את הטומאה ר' יוסי אומר ארואין א] מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור רבי אלעזר אומר פיו לפנים הבית טהור פיו לחוץ הבית טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו רבי יהודה בן בתירא אומר בין כך ובין כך הבית טמא מאי לאו אאין בצוארו פותח טפח קאי רבי יוסי וש"מ טומאה טמונה בוקעת אמר רבא רואין את חלל הטומאה קתני ורבי יוסי בתרתי פליג וקא"ל לר' מאיר דקאמרת כי יש בצוארו פותח טפח מביא את הטומאה אנן בתר חללה אזלינן ודקא אמרת ב] ג)(הבית) כולו טמא מכנגד השקוף ולפנים הבית טמא מכנגד השקוף ולחוץ הבית טהור רב אחא בריה דרבא מתני לה בהדיא רבי יוסי אומר רואין את חלל הטומאה ומאן תנא דפליג עליה ג] רבי שמעון הוא דתניא ר"ש אומר

שלש

רש"י

ה"ג **ותני עלה ורבי יוסי מטהר אהייא אי נימא אסיפא תנא קמא נמי טהורי מטהר אלא** ד] **דקאמר ת"ק הבית טמא אי משום דדרך טומאה לצאת כו'** ולא גרסינן **אלא לאו ארישא.** דהא ברישא בהדיא תנן בה ורבי יוסי מטהר: **אי נימא אסיפא.** וכדקתני הא ת"ק נמי מטהר: **אלא.** שמעיה לת"ק דקאמר הבית טמא כל היכא דמשכחת חדא מהנך תרי טעמי אי משום דרך טומאה לצאת כגון רישא דיש בה פותח טפח דאין כאן טומאה טמונה אלא משום דסופה לצאת ואי משום דטומאה טמונה בוקעת מדנקט רישא יש בה פותח טפח ותנא סיפא עלה העמידה בפתח ופתחה לחוץ הבית טהור ושמעינן מינה טעמא דיש בה פותח טפח דאין כאן אהל טומאה טמונה הא אין בה פותח טפח אפילו העמידה בפתח ופתחה לחוץ הבית טמא מפני שטומאה טמונה בוקעת והוי כאילו מוטלת בקרקע הבית והבית מאהיל עליה: **וקא"ל ר' יוסי.** ברישא דקאמרת גבי יש בה פותח טפח הבית טמא מפני שדרך טומאה לצאת יכול הוא להוציאה לחצאין: **ודקאמרת.** בסיפא הבית טהור וטעמא ה]משום דנקט ברישא יש בה פותח טפח הא אין בה פותח טפח הבית טמא משום דטומאה טמונה בוקעת לאו מילתא היא דטומאה טמונה אינה בוקעת: **הכלב שאכל בשר המת ומת הכלב.** דאילו חי אפילו נכנס לבית הבית טהור כדאמר בבהמה המקשה (לעיל דף עא.) דטומאה הבלועה בבעלי חיים אינה מטמאה: **ומוטל על האסקופה.** וצוארו לפנים: **אם יש בצוארו פותח טפח.** רוחב טפח בצוארו: **מביא את הטומאה.** ו]משום דדופנו העליון מאהיל על הטומאה וראשו השני ממשיך האהל לבית ויוצאה דרך פיו לבית ואע"ג דאין לה אהל שחללו טפח סבר ר"מ דממשיך הואיל ורחבו טפח: **ואם לאו אין מביא את הטומאה.** דכל שאין בו רוחב טפח אינו אהל כדתנן (אהלות פ"ג מ"ז) טפח על טפח על רום טפח מרובע מביא את הטומאה: **רבי יוסי אומר רואים את הטומאה.** קס"ד דה"ק בודקין בגופו את מקום הטומאה אם היה מן המשקוף ולפנים: **הבית טמא.** השתא קס"ד ז]אדאין בצוארו טפח קאי דקאמר ר"מ הבית טהור וקא"ל רבי יוסי אם הטומאה מן המשקוף ולפנים אע"פ שאין בצוארו רוחב להיות הוא אהל הרי יש כאן אהל גדול שהבית מאהיל על הטומאה וסתם חלל הגרון אין בו טפח והויא לה טומאה טמונה: **מן המשקוף ולחוץ הבית טהור.** שהרי אין כאן לא בית מאהיל ולא אהל טפח שיהא ממשיכה לתוך הבית: **פיו לפנים.** ונקב זנבו לחוץ הבית טהור אם טומאה מבחוץ ומשום המשכה לא מטמאינן ליה שהרי אין דרך מאכל לצאת דרך הפה אלא דרך השוליים נקב הריעי: **פיו לחוץ.** ושוליו לפנים: **הבית טמא.** שהרי דרך פתח קטן הזה על כרחך היא סופה לצאת: **בין כך ובין כך.** פיו לפנים או פיו לחוץ בין טומאה מכנגד המשקוף ולפנים בין שהוא לחוץ בין שבצוארו טפח בין אין בצוארו טפח וכולהו פליג פיו לפנים טמא ואע"פ שאין סופו לצאת דרך כאן קסבר ח]אף בדרך כניסתה היא מוציאה טומאתה אי נמי פעמים שהיה מקיא וכן שוליו לפנים מפני שדרכה לצאת דרך זה: **מאי לאו אאין בצוארו טפח קאי רבי יוסי.** ואמר דאם טומאה מן המשקוף ולפנים טמא ואע"פ שאין כאן המשכה מטמא ליה משום שהבית מאהיל על טומאה טמונה: **אמר רבא.** ר' יוסי לאו אאין בצוארו טפח קאי ולחומרא דהתם אפי' טומאה בפנים הבית טהור דטומאה טמונה אינה בוקעת אלא איש בצוארו פותח טפח קאי ולקולא דקאמר ר"מ אהל הצואר ממשיך הטומאה לבית הואיל ורחבו טפח ואע"פ שאין חללו טפח וקאמר ליה רבי יוסי רואין את חלל הטומאה חלל הצואר אם יש בחללו טפח ממשיך ואם לאו אינו ממשיך. והאי רואין את הטומאה לאו רואין את מקום שכיבת הטומאה קאמר דאמקום שכיבתה לא חיישינן דלא שני לן אם בבית אם לחוץ לבית שאין טומאת הבית אלא משום המשכה אלא רואין את חללה קאמר ודקמסיים בסיפא אם מכנגד המשקוף ולפנים כו' מילתא אחריתי היא: **ובתרתי פליג.** וה"ק ליה לר"מ דקאמרת לענין המשכה אם יש בצוארו כולו עם עובי דפנותיו רחב טפח ממשיך אנן חלל טפח בעינן: **ודקאמרת על האסקופה כולה הבית טמא.** ואע"פ שאין פיו מן השקוף ולפנים דקחשבת כל האסקופה כלפנים והאסקופה רחבה ושקוף מחותך בו שהדלת נוקף ושוקף בו כשסוגרין אותו ומההוא שקוף ולפנים הוי כלפנים: **שקוף.** בטיי"ל בלע"ז כמו שאנו עושין למפתן ולמשקוף העליון מקום שהדלת נוקש עליהן. ולשון שקיפה היא הכאה שנוקש דבר על חבירו כדמתרגמינן חבורה (שמות כא) משקופי עלה נדף (ויקרא כו) טרפא דשקיף שדופות קדים (בראשית מא) שקיפן קידום חבוטות ברוח: **מאן תנא.** דלעיל (דף קכה:) דהנוגע בכחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל חצי זית דקתני טהור דלא מצטרפי אלמא מגע ואהל לאו חד שמא הוא ופליג אדר' יוסי דקרי לאהל נוגע:

שלש

תוספות

אם יש בצוארו פותח טפח כו'. תימה אי צוארו של כלב חשיב דבר שאין מקבל טומאה כי יש בצוארו פותח טפח מאי הוי נהי דרבי מאיר אית ליה חוקקים להשלים מ"מ הא ממעט הבשר את האויר מטפח ואינה יכולה טומאה לצאת ואי חשיב דבר המקבל טומאה היכי קאמר ר' יוסי רואים את חלל הטומאה הא אם אין בחללה טפח אינו מביא ואמאי והא אינו יכול לחוץ והרי הוא כפתוח לבית ומיהו אפשר דמ"מ לרבי יוסי הבית טהור דכיון שאין בחלל טפח אין כאן אהל שימשוך טומאה לבית ופוסקת הטומאה בחוץ אך קשה נהי דבשר אפשר שאינו חוצץ עצמות אמאי אין חוצצים וי"ל כיון דאית ליה לר"מ חוקקין ויש בהם אויר קצת דהעצמות אין סותמים כל הנקב אלא ממעטין ומסתמא אין מבטלין ג) וסופו להוציאם משם לא חיילי כדפרישית פ' לא יחפור (ב"ב דף יט:): **מאי לאו אאין בצוארו פותח טפח.** ורואין היינו רואין את הטומאה אם היא כנגד השקוף או לא: **אמר רבא ה"ק כו'.** לא הוה מצי למימר דאיש בצוארו פותח טפח קאי ולא בא לחלוק אלא דלא חשיב לשקוף אהל ורואין אצואר כלב קאי דלא שייך למימר לשון רואין אהא דהא מונח קמן אלא אטומאה שהיא בפנים או אחלל שייך לומר רואין: **אנן בתר חלל אזלינן.** ור"מ דלא בעי חלל טפח לטעמיה דאית ליה בפ"ק דסוכה (דף ז:) דחוקקין להשלים גבי זרק ונח בחור כל שהוא ונהי דבפ"ק דערובין (דף יא:) גבי כיפה לא אמר חוקקין להשלים אלא כשיש ברגליה ארבע ה"מ גבי מזוזה דכתיב (דברים יא) ובשעריך ובעינן שער חשוב אבל בעלמא אפי' אין שם ד' חוקקין וצ"ע שם ד) ונראה דהך שמעתא מיירי כשאין טפח מן השקוף ולחוץ וכשסוגרים הדלת הוא כאהל בפני עצמו ואין אהל פחות מטפח ה) ור' אלעזר אמר פיו לפנים הבית טהור לחוץ הבית טמא מפני שטומאה יוצאה דרך שוליו ונראה דר' אלעזר לאו אכלב דרבי יוסי קאי דר' יוסי בכלב שיש בצוארו חלל פותח טפח איירי ורבי אלעזר שאין בחלל פותח טפח מדקאמר פיו לפנים הבית טהור ו) אלמא בסתם כלבים איירי שאין בצוארם פותח טפח: **מאן תנא דפליג עליה דרבי יוסי ר"ש היא.** פ"ה מאן תנא דאמר לעיל נוגע בחצי זית ודבר אחר מאהיל עליו ועל חצי זית טהור דלא מצטרף אלמא תרי שמי נינהו דאהל לאו היינו נגיעה וקשה דהתם אפי' רבי יוסי מודה בין לאביי בין לרבא דהא למעלה מטפח אהל בהמשכה הוא ונראה לפרש דאמאי דקאמר לעיל מאן האי תנא דחשיב לאהל נגיעה ר' יוסי מכלל דאיכא דפליג עליה וקאמר מאן הוי האי תנא:

עלס

מסורת הש"ם

א) אהלות פי"א מ"ז, ב) צ"ל על האסקופה כולה כו' רש"א, ג) [בס"א: אין מבטלן], ד) זה הוא דבור בפני עצמו. מהר"ס, ה) ג"ז הוא דבור בפני עצמו. מהר"ס, ו) צ"ל אלא. רש"א,

עין משפט נר מצוה

סג א מיי' פכ"ה מהל' טומאת מת הל"ז:

לעזי רש"י

בטיי"ל. חלק מהמשקוף שבו הדלת חובטת.

שיטה מקובצת

א] ר' יוסי אומר רואין את הטומאה מכנגד השקוף: ב] ודקא אמרת על האסקופה כולה טמא: ג] דפליג עליה דר' יוסי ר"ש הוא: ד] טהורי מטהר אלא דשמעיה דקאמר ת"ק: ה] וטעמא משום דנקטת ברישא: ו] משום דדופנו העליון נ"ב נ"א בס"י משום דדופנו ראשו מאהיל וכו': ז] השתא קס"ד דאדאין בצוארו טפח קאי: ח] אף בדרך כניסתה היא מוציאה טומאתה. (נ"ב וה"נ תניא) א"נ פעמים שהוא מקיא וכן שוליו וכו' כן מצאתי בס"י אחד: